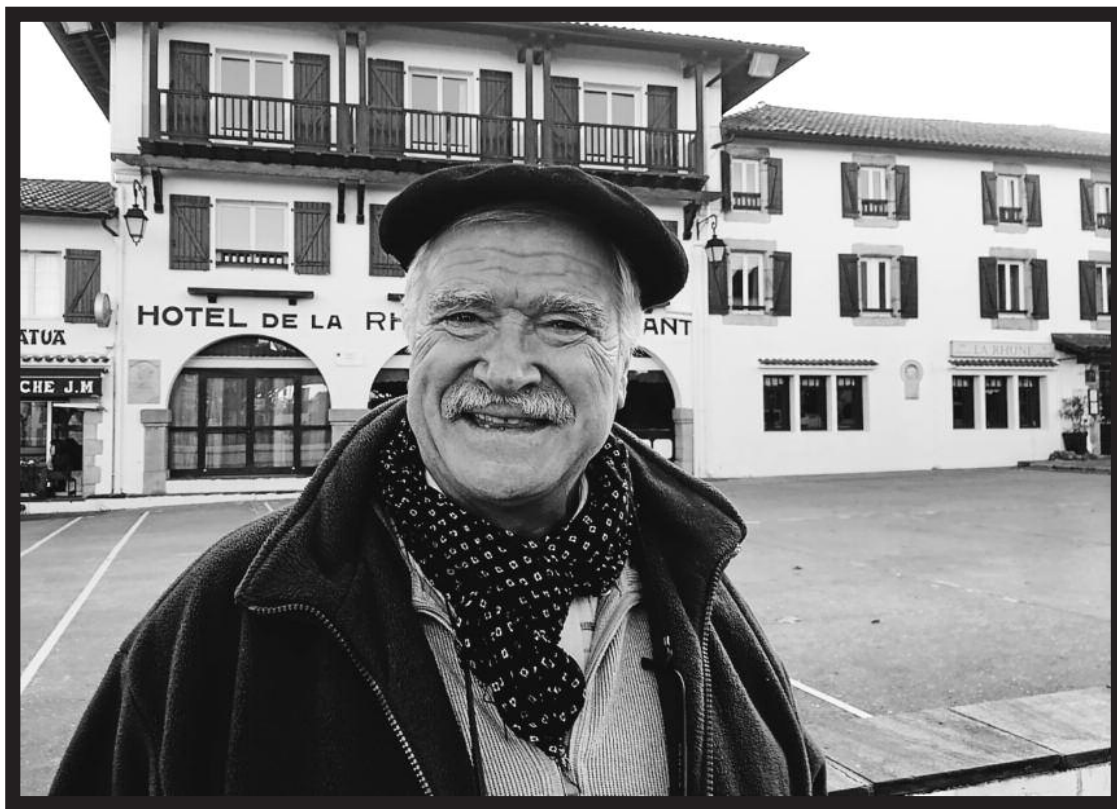

infraganti PIERROT LADUCHE

Azkaindarra da. Haizeak Esnaur eta Larhun mendietatik dakartzan tronpeta doinuak berak sortuak dira, mendian aritzen baita hainbeste maite duen musika tresnarekin. Bizitzak eman dizkion gaziak tronpetarekin gozatu ditu Pierrot Laduchek. Horregatik maite du hain barruan tronpeta. Azkenaldian, trinketetako pilota partidetako itxaronaldiak tronpetaz janzten ditu.

Tronpetarekin entseguak mendian egiten ditu, lasaitasunean eta inor trabatu gabe.

Denis LAFFITE

Mendiari izena du Pierrot Laduchen etxeak, halaxe baitago, mendiari begira, Larhuni zehazki. Eta mendiak lotura zuzena dauka gure pertsonaiarekin, auzoak ere Mendixka izena du, Azkaineko muino batean dago, herrigunetik pare bat kilometrora. «Quartier honetan sortu nintzen duela 66 urte, eta hemen

jarraitzen dut oraino», aitortu digu bere sorlekuaz fier. «Aitari erosi nion lur zati bat eta bertan egin genuen etxea, zurgin gisa aritua naiz lanean, lagunek eskatuta beti joaten nintzen haien etxea egiten laguntzera, eta lurra, paretak, sabaia... hemen ikusten den ia guztia nihaurren eskuekin egin da; etxe honen ondoan dago etxalde nagusia, familia-koa, eta muinoan egonik ere 1983ko uholdeak honaino iritsi ziren, helikopteroz atera

gintuzten hemendik, eta beste auzo batera joan behar izan genuen egoera kalmatu arte. Denbora tarte hori kenduta, beti hemen bizi izan naiz beti».

Gaztetan mendi lasterketetan ibiltzen zen, eta orain mendira joateko beste aitzakia eder bat dauka, han egiten baititu tronpetarekin entseguak lasaitasunez. «Bertze nehor kakinarazteko beldurrik gabe». Honela, erran dezakegu haizeak Esnaur eta Larhun

mendietatik dakartzan tronpeta soinuek bere sinadura daramatela. Pierrot, tronpeta jotzailea baita, tronpeta jotzetik bizi ez baina tronpeta jotzeko bizi dena bai. «Aitortuko dizut ni mundu honetan banago tronpetari esker dela, berak salbatu nau heriotzatik, bera izan dut erremediorik onena».

Honela, musikaren doinu gozoak aparte utzi, eta bizitzak eskaini dizkion pasarte gaziak kontatzera bildu zaigu. Eskuin eskua agertzen digu lehenik, hatz lodia falta duela erakusteko. «Kanpainan ari nintzen aitari laguntzen 11 urterekin, baserrian; hodi bat konpontzen ari ginen, lurraren barnean sartu nahian, eta behiak tiraka ari ziren, oharkabea, goldeak lurra jiratzerakoan harri bat atzeman zuen eta zartatu egin zen, eta nire eria arras moztu zidala ohartu nintzen. Min handia sentitu nuen, eta aita bere petxuaren kontra hartu ninduen, beroa eman eta oina-zea arintzeko. 12 urteko arreba jolasean zebilen inguruan eta eri moztua jaso zuen lurretik, zainak oraindik mugitu egiten zirela erranaz».

Kontakizun garratzaren erdian irriñoa atera zaio, «hor partitu zen nire musikaren istorioa. Aita herriko klikaren xefa zen», lapurteraz mintzo da Pierrot. Gutxitan entzuten diren hitzak baliatzen ditu, eta bere ahoan altxor dirudite, hargatik galdegin diogu «klika» zer den. «Zuek fanfarre deitzen duzuen hori da klika, txaranga, haize eta perkusiozko musika tresnekin osatutakoa». «Tuta» eta «klerona» hitzak ere ez genituen ezagutzen, turutararen modukoak diren instrumentuak direla argitu digun arte. «Aitak, kontsolatzeko, stripu hura burutik ken nezan, klerona oparitu zidan, eta ha-

rekin orenak pasatzen hasi nintzen. Orain etxe anitz erai-ki da hemen, baina garaian lurra eta behiak baino ez ziren; eta, aita, behizain ibilki zelarik, musika jotzen aritzen zen, entseguak egiten gehiago ikasteko, hobetzeko, eta hari beha, gauza bera egitea deliberatu nuen nik, horrela, 13 urterekin herriko klikan sartu nintzen».

TRONPETAK SALBATU ZUEN

Baina zorigaitzak ez ziren hor bukatu, eta zurrun eta hotz egiten digu bere buruaz beste egiteko saiakera baten aitorpena. «Huts egin, eta ospitalean lau hilabete pasa nituen, galduta bezala nengoen, eta iluntasunean ilargia agertu zitzaidan bat-batean; tronpeta nahi nuen esku artean izan, baime-na galdetu nuen, eta sordinarekin jo eta jo ibiltzen nintzen. Geroztik ez naiz gelditu, eta berriro hasteko aukera eman dit». Begietako distirarekin kontatzen digu garraztasun hori etxeko sukaldean, non supazterretik hurbil armairu txiki batean mimo handiz gordetzen dituen bere musika tresna preziatuak.

Bete-bete heldu dio orduan musikaren bidea kontatzeari. «Ez nuen solfeorik ikasi, nik dena belarriz egin dut, orain ere gustuko musika talde bat baldin badut, haren diskoa erosi, entzun, abestiak buruz ikasi, eta gero jotzen ditut». Bitxi egiten zaigu musika jotzeko manera hori, nota zehatzak jakin gabe, belarriz, doinua buruan izanda, bereziki, Pierrot tronpeta jotzaile onona dela badakigulako, fama handikoa inguruotan, giro sortzaile paregabea. «Kantuan aritzen naiz, eta uste dut horrek laguntzen didala ondotik musika belarriz jotzeko». Eta hor hasi zaigu Anje Duhalde

eta Niko Etxartek hain ezagun egin zuten “Eperra” kantatzen, *a capella*, sukalde xokoan. Boz ederrekoea da Pierrot, eta kantu bat bukatu bezain laster bestea kantatzen hasi da, Salamanca-
ra estudiante bidalitakoaren doinu herrikoia entzunaraziz guri. «Azkainen bada Xaharrak talde korala, hogeita hamar bat lagunek osatzen dugu, erretretan daude denak eta ni naiz taldeko gazteena. 83 urte ditu gidari lanak egiten dituen akordeonistak. Hilabetea pare bat aldiz elkartzen gara herriko salan, batzuetan 28 eta beste batzuetan 35, oren bat pasatzen dugu kantuan, tarte-
ka musika tresnaz lagundurik». Pierrot, Panpi Laduche pilotari eta kantari famatuaren lehengusua da, eta hark eskaintzen dituen kontzertuetan ere jotzen du tronpeta.

Baina bere ahalez eta talentuz toki anitzetan ezaguna egin da Pierrot azken bi urteotan, trinketetako pilota partidetan tronpeta joz. Nechoiz gertatu gabeko zerbait ekarri du lau paretako pilotaleku hertsira, tradizioz jositako joko honetan ez baita ohikoa aldaketa handiegirik ikustea, eta egun, tronpeta doinua entzutea eta gazteak kantuan ikustea ohiko bilakatzeko bidean da. «Azkainen herriko festak ziren, eta oroitzen dut 2014ko abuztuaren 20a zela; ni tronpeta hartuta joan nintzen trinketera. Ohitura nuen joateko lehenagotik ere, eta beti atzematen nuen arteetan aspergarri zela denboraren joan jina, hau da, pilotariak ur xorta edateko gelditzen zirelarik, edo pausa hartzeko arnasaldiaren xerka ambientza murriztzen. Betidanik nuen kaskoan, baina ez nintzen atrebitzen, eta Azkaineko festetan lehen geldialdian doinu bat botatzeko intentzioare-

«Ez nuen solfeorik ikasi, nik dena belarriz egin dut. Orain ere gustuko musika talde bat baldin badut, haren diskoa erosi, entzun, abestiak buruz ikasi, eta gero jotzen ditut»

«Trinketetan onesten naute ambientza ematen dudalako, baina ez da dantza eta halakorekin lotzen dudalako jendea, kasu eman behar baita, pilota partida da inportantea»

Azken bi urteetan trinketetako pilota partidetan aritzen da tronpetarekin, itxaronaldiak musikaz janzen. Denis LAFITTE

kin hurbildu nintzen. Sorpre-
saz hartua izan zen publikoa, murmurioa izan zen hastape-
nean, baina gustura hartu zuen jendeak. Trinketea zen Jean-Battitt De Ezkurra Esku Pilotako presidentea eta parti-
da bukaeran zoriontzera hurbildu zitzaidan. Nirekin bi hitz izan nahi zituela esan eta hor aipatu zidan interesatua zela nik zerbait egin nezan pilota partidekin; hiru asteren bu-
ruan Sarako festak ziren eta han trinketeko lehia garrantzi-

tsua jokatzeko da beti, beraz, ea hara etortzeko zenbat galde-
tzen nuen eskatu zidan, nik urririk egingo nuela erran-
nion, pilotaren alde egiten bai-
nuen, bihotzetik hala ateratzen zaidalako, eta gaur-gaur-
koz hala jarraitzen dut, pilota partidetan dohain eskaintzen dut nire soinua».

Azkaine, Senpere, Sara, Baio-
na, Garindaine, Donapaleu, Baigorri... ia trinket guztietan egona da tronpeta jotzen eta jartzen duen giroa zoragarria

da. «Orain hamabortz egun izan nintzen Baigorri, eta hunkiturik itzuli nintzen etxe-
ra, pozik, gazteak enekin bate-
ra kantuan ikusita, uros naiz... Parisera ere bi egunez joate-
koa nintzen baina azken mo-
mentuan atzeratu egin dira pi-
lota partidak, eta ahal dudan arte behintzat jotzen jarraitze-
ko asmoa daukat».

Oro har, biziki ezagunak dira tronpetarekin jotzen dituen kantuak; “Oi ama Euskal Herri”, “Zazpi Euskal Herriek”, “Xalbadorren heriotzean”, “Itsasoa laino dago”... abesti ezagun anitz daude bere kantu koadernoan. «Bi kaiera ditut, batean 90 abesti ditut, eta bes-
tean ehunetik gora, haiekin ibiltzen naiz harat-honaka, doinu bat ez bada bestea es-
kainiz jendeari, eta beti plazer hartzeko. Onesten naute an-
bientza ematen dudalako, bai-
na ez da dantza eta halakore-
kin lotzen dudalako jendea, kasu eman behar baita, pilota partida da inportantea, eta hu-
ra begira dezala jendeak».

Esku zartak maite dituela ai-
tortzen digu, Hendaia-ko Bel-
tzenian 1.000 pilotazalaren ai-
tzinean frontoi luzean aritu
zen, eta «zoriontsu izan nin-
tzen han, nik doinua eman eta
jendea kantuan entzunaz, har-
gatik erraten dut gustura joan-
go nintzatekeela Hegoaldeko
pilota partida baten hutsartee-
tan aritzera».

Giro eder baten piztailea xerkatzen duenak nekez aurki-
tuko du *Pierrot-Trompette* bai-
no prestuagorik bazterrotan. Aspaldiko kantu haren lehen hitzak ere aldatzen ari dira, ja-
da ez da «Txomin jozak tron-
peta» kantatzen, «Pierrot jo-
zak tronpeta» baizik. •